

Apie atostogas kalbos taisyklingumo požiūriu

- **Ar taisyklingas pasakymas „leisti atostogų“?**

Leisti atostogų reiškia atostogų davimą ir įforminimą: *Prašau leisti 7 kalendorinių dienų kasmetinių atostogų (arba 7 kalendorines dienas kasmetinių atostogų) nuo xxxx metų birželio xx iki xx dienos įskaitytinai.*

Gali būti vartojama **išleido atostogauti, išleido į atostogas**, bet netinka pasakymai su naudininku: *Išleido atostogoms (taisoma atostogų) nuo spalio 1 dienos.* Kai įvardijamas dienų skaičius (kiek dienų išeinama atostogų), galimas ir laiko naudininkas: *Prašau leisti atostogų 7 kalendorinėms dienoms.*

- **Ar vartotinas pasakymas „mokomosios atostogos“?**

Terminas taisyklingas, tik gali painiotis su **mokamomis atostogomis**. Geriau tiktų **mokymosi atostogos** (žr. Europos terminų žodyną „Eurovoc“). Rašte galima formuluoti ir taip: *Išleisti (Leisti) atostogų mokyti.*

- **„Pailgintos atostogos“ ar „prailgintos atostogos“?**

Terminas yra **pailgintos atostogos**. **Prailgintos atostogos** – netaisyklingas pasakymas.

- **Ar taisyklingas sakinyss „Jis dabar yra atostogose“?**

Taisyklingas. Kurį laiką ne visai tinkamu laikytas ir todėl taisytas (žr. Kanceliarinės kalbos patarimai, Vilnius, 2002, p. 43). Vietininkas **atostogose** dabar pripažįstamas bendrinės kalbos norma.

Naujuose „Kalbos patarimuose“ (Kn. 2: Sintaksė: 1. Linksnių vartojimas, Vilnius, 2003) teigiama, kad vietininkas galimas vartoti būviui su laiko atspalviu reikšti, pvz., *Vedėjas dabar yra atostogose*. Plačiau žr. J. Klimavičius. Einu atostogų – esu atostogose // Gimtoji kalba, 2005, Nr. 6, p. 13–15.

- **„Mokamos atostogos“ ar „apmokamos atostogos“, „nemokamos atostogos“ ar „neapmokamos atostogos“?**

Taisyklingi pasakymai **mokamos atostogos** ir **nemokamos atostogos**. Pasakymai **apmokamos** ir **neapmokamos atostogos** – netaisyklingi. Žodis **apmokamas** nevartotinas reikšme „už pinigus gaunamas, toks, už kurį reikia mokėti“. Šis žodis turi būti vartojamas be priešdėlio **ap-**.

- **„Atostogpinigiai“ ar „komandiruotpinigiai“?**

Abu dūriniai yra taisyklingi. **Atostogpinigiai** (taip pat vadinami **atostogų, atostoginiais pinigais** arba tiesiog **atostoginiais**) – darbo užmokestis, mokamas už atostogų laiką; **komandiruotpinigiai** – pinigai, mokami komandiruotės išlaidoms atlyginti (**komandiruotpinigiai** yra įrašyti į Europos terminų žodyną „Eurovoc“).

Žodžiai **atostoginiai, atostogpinigiai** teikiami „Bendrinės lietuvių kalbos žodyno“ [antraštyne](#).

- **„Atšaukti iš atostogų“ ar „atšaukti atostogas“?**

Abu žodžių junginiai yra taisyklingi. „[Kanceliarinės kalbos patarimuose](#)“ rašoma, kad veiksmazodis atšaukti gali reikšti: 1. dokumento galiojimo panaikinimą ar liepimą nedaryti numatyto darbo, pvz., *atšaukti konferenciją*; 2. asmens sugrąžinimą, nurodymą grįžti, pvz., *atšaukė iš atostogų*.

- **„Atostogos vaikui prižiūrėti“ ar „vaiko priežiūros atostogos“?**

Atostogos vaikui prižiūrėti – tinka tada, kai pabrėžiama paskirtis, kaip neutralus terminas geriau **vaiko priežiūros atostogos**.

- **„Atostogos už praeitus metus“ ar „praeitų metų atostogos“?**

Atostogos už ką – tinka, kai pabrėžiamas laikas, už kurį atostogos suteikiamos, pvz.: *Atostogos už šį laikotarpį neteikiamos. Gavo atostogas už praeitus metus*. Atostogoms apibūdinti vartojamas kilmininkas: **praeitų metų atostogos**.